

Det evangelisk-lutherske i moderne nordiske film.

Min intention med studieorloven var at lave et kompendium, hvor man kunne slå lutherske teologiske kernebegreber op og se, hvilke nordiske film man i den forbindelse kunne vise. Men jeg måtte give op. I stedet blev det en sammenstilling af tre film, som alle på dansk har titlen "Mænd og..". Umiddelbart burde mit spørgsmål da blive: Hvad er der med de mænd? Det svarer jeg dog ikke på, men har i stedet valgt at se de tre film som repræsentanter for henholdsvis en katolsk (fransk) og to lutherske film (en dansk og en islandsk).

1. Det lutherske almene præstedømme. I den danske film: "Submarino" af Thomas Vinterberg fra 2008 døber to halvstore drenge deres lillebror under et lagen, da deres mor ikke kan tage vare på hverken dem eller sig selv.
2. Den franske katolske film: "Des Hommes et des Dieux" af Xavier Beauvoir fra 2010 sammenstilles med den danske film: "Mænd og høns" af Anders Thomas Jensen fra 2014. De er så forskellige, som man overhovedet kan tænke det og dog er der en klar lighed i filmenes kronologiske scenevalg. Den smukke og respektfulde film om de 8 munke i Algeriets højland under en borgerkrig har umiddelbart intet med den danske falden-på-halen film om fem halvbrødre, der er genmanipuleret med dyr. Men scenerne lægger sig kronologisk side om side. Der tales om kærlighed. Vi ser dem spise/slås om tallerkner. De læser højt for hinanden. Den bibelske sang/talen i klosterets ritualer over for den direkte samtale ud fra de bibelske tekster. Dødsangsten/livsviljen. Der er adskillige flere scener, der understreger, at den danske film er en evangelisk-luthersk pendant til den franske katolske film.
3. Den islandske film: "Blandt mænd og får" af Grimur Hakonarson fra 2016 er også en film, der lægger sig op ad den fransk katolske, men nu med en alvor, som er mere værdig. Fælles for de to film er den ydre fare, der isolerer hovedpersonerne med vejspærringer. Personernes angst og juleaften som et vendepunkt er fælles for den franske og islandske film. Spørgsmål som: Hvad er en bror? og vil man gå i døden for sin bror? bliver aktualiseret både i den franske som i den islandske film. Hvor den danske film lægger vægten på, at liv er liv og alternativet er ikke at foretrække, lægger den islandske vægten på, at blodbåndet mellem to brødre er stærkest.
- 4a. Det var ikke muligt for mig at vise en sammenhæng mellem Luthers reformatoriske tanker med moderne nordiske film en til en, men der er enkelte scener i film, der skildrer det lutherske særskilt – jf. Det almene præstedømme i filmen "Submarino".
- 4b. Men ved at sammenstille den franske katolske film om munke og deres tro (på Faderen) og deres dødsangst med en dansk og en islandsk film om (halv)brødre og deres fraværende far, der har lavet ravage imellem brødrene, fremstår der et billede, der viser, at nordiske film har det svært med deres evangelisk-lutherske kulturarv. Især gælder dette den danske film. Den ironiske distance holder filmens tema ude i strakt arm og lader os aldrig få et billede af genkendelighed, så vi kan identificere os med personerne. Hvorimod den islandske tager sin kulturarv anderledes alvorligt og formår, både med humor men også med stor alvor, at komme ind under huden på seeren.
5. Det er Luther-år. Vi har i Norden 500 års erfaring som evangelisk-luthersk samfund. Hvordan viser nordiske film, at vi har denne kultur og trosarv? Hvad adskiller os fra katolske landes film? Mange ting, men også meget, der er nok lige så meget er præget af kultur som af tro. En anden faktor er, at det, vi kan se i nordiske film i dag, også er formet af retninger og personer, som i løbet af de sidste 500 år har sat deres fingeraftryk i vore samfundsudvikling. For Danmarks vedkommende kan nævnes Grundtvig, Georg Brandes og Thorvald Stauning. **Ved sognepræst Susanne Charlotte Knudstorp; Fredericia; Danmark**